

Jornada formativa amb tutors de centres del Pràcticum d'Educació Social

Equip de coordinació de Pràcticum d'Educació Social
Març 2023

Índex de contingut

Introducció.....	p. 3
Consideracions prèvies.....	p 3
Marc conceptual i model de fons per promoure un model d'apoderament.....	p 4
Competències potenciadores de la persona en pràctiques.....	p 4
Intercanvi d'experiències.....	p 5
Recomanacions i bones pràctiques.....	p 6

1. Introducció

L'equip de coordinació de pràctiques del Grau d'Educació Social de la Universitat de Barcelona ha organitzat, el 15 de març de 2023, una jornada de treball on s'ha convidat a les tutores de centre de tots els àmbits implicats en aquestes pràctiques; amb una triple finalitat: 1) fomentar la identitat del grup de tutores (dels centres) mitjançant la seva participació en una trobada; 2) generar un treball relacionat amb la tasca de l'acompanyament a l'alumnat de pràctiques des dels centres i 3) posar sobre la taula recomanacions i reptes del que significa un acompanyament formatiu saludable per totes les persones implicades.

En aquest sentit, la jornada d'enguany s'ha organitzat al voltant del següent títol: *Com fer un bon acompanyament a les pràctiques: reptes i recomanacions*. S'ha celebrat a la Facultat d'Educació, de manera presencial, tot i que també s'ha facilitat la participació online de les persones que tenien dificultat per ser-hi presencialment.

A la jornada hi han participat 46 persones de les quals:

- 37 eren dones i 9, homes
- 35 van venir presencialment i 11 ho van fer online
- 40 eren tutores de centre i 6, supervidores UB

Aquest document recull la feina realitzada durant aquesta jornada per les diferents professionals que hi han assistit, per Lluïsa Cortada, experta convidada per dinamitzar la sessió i les supervidores de la UB que hi han pogut participar.

2. Consideracions prèvies

Enguany, s'ha celebrat una nova edició de la consolidada Jornada de treball per tutores centres de pràctiques del Grau d'Educació Social. Els motius per a organitzar aquesta tipologia d'activitats són diversos, tal i com s'ha apuntat anteriorment, però tots ells convergeixen en millorar la qualitat de les pràctiques que s'ofereixen a l'alumnat de Grau. A banda, hi ha altres objectius que estan intrínscament relacionats amb aquest objectiu tals com millorar la relació Universitat de Barcelona i els centres addscrits de pràctiques; promoure un treball col·legiat i sistematitzat per garantir un procés de qualitat a l'alumnat i oferir un espai de trobada per generar sinèrgies entre tutores de centre –figura que queda “tancada” dins el seu centre sense possible interacció amb altres persones que exerceixen la mateixa praxis en un altre centre i/o àmbit. A banda dels objectius, aquesta jornada també s'organitza perquè s'han detectat unes demandes i/o dificultats a les que cal donar una resposta. Aquestes es concreten en:

- * Els 3 agents que conformen l'equip de pràctiques (alumnat, equip de supervisió UB i equips professionals) no estan en igualtat de condicions, ja que tant l'alumnat com l'equip UB tenen trobades periòdiques amb les seves iguals (alumnat es troba sistemàticament cada setmana i equip UB té reunions trimestrals) i, en canvi, l'equip professional dels centres només tenen relacions bidireccionals entre la supervisora UB de referència. Per aixó, es considera molt important generar espais de trobada on les tutores dels centres professionals puguin generar treball i relacions entre elles.
- * Des de la coordinació, s'entèn les pràctiques com un aterratge en un context específic d'actuació socioeducativa (salut mental, atenció a la infància, gent gran, etc.) on l'alumnat posa en pràctica els continguts teòrics apresos al llarg del grau. Per tant, la transferència teòrico-pràctica és constant.
- * Des de la coordinació, s'entenen les pràctiques com un procés d'aprenentatge amb totes les implicacions: sense assumir responsabilitats pròpies de la professió, sí que cal

assumir habilitats i competències que permeti, en un futur més o menys llunyà, desenvolupar la tasca de l'educació social.

- * Les tutors de centre, així com les supervisors UB, poden facilitar models de referència per desenvolupar aquesta tasca.

3. Marc conceptual i model de fons per promoure un model d'apoderament

Al llarg de la jornada s'ha treballat a partir del model de l'apoderament, entenent que un procés de pràctiques ha de servir perquè una persona assumeixi apoderament per desenvolupar la tasca educativa. Lluïsa Cortada, convidada experta per facilitar la jornada, presenta aquest model a partir de 2 etapes, dividides en 2 moments cada una que es resumeixen en la següent taula:

Etapes de l'apoderament:
Desenvolupar poder, control de la pròpia vida, poder fer eleccions, influir

Etapes	Competències	Assoliments	
Apoderament	4. Poder sobre:	Influir, persuadir, dominar la situació, guiar l'altre	Dirigir, Influir, fer canvis socials
	3. Poder amb (social i polític)	Participar a les organitzacions per a negociar i influir Generar aliances, xarxes i fer lobby per a un objectiu comú Compartir col·lectivament una visió, augmenta el poder.	Participar, Intervenir Unió per a fer Lobby Capacitats polítiques
Agència	2. Poder de:	Prendre decisions, resoldre problemes, desenvolupar creativitat, (fer-se apte per fer coses, negociar) Pensar i fer (saber i saber fer). Accedir i controlar els mitjans i els beneficis (tenir)	Legitimar-se Prendre autoritat, fer-se apte, assumir el control
	1. Poder interior: voler	Poder interior per influir en la pròpia vida i proposar-se canvis. Auto-imatge, autoestima, identitat, força psicològica, assertivitat (saber ser).	Prendre consciència, despertar, autoritzar-se

Lluïsa Cortada Pasola
2023

11

4. Competències potenciadores de la persona en pràctiques

A través d'aquest model presentat, l'alumnat hauria d'assumir, des del seu propi procés d'aprenentatge, unes competències mínimes per desenvolupar les tasques de l'educació social resumides a partir de:

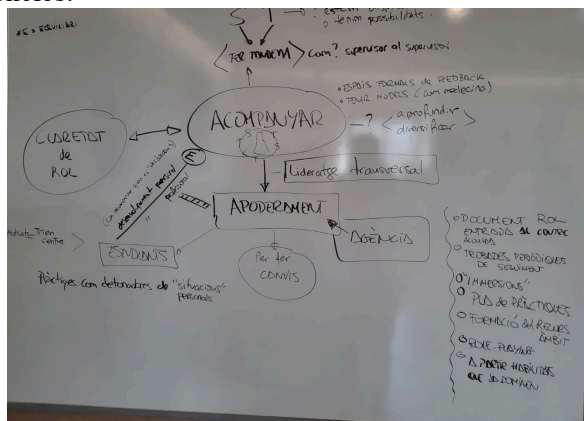
- * **Esdevenir agent del propi canvi, tenir el control.**
- * **Tenir capacitat d'autogestió personal:** Autoconfiança, llibertat, acceptació de l'èxit. Autonomia, autocontrol, autodeterminació, autoeficàcia.
- * **Posar-se en valor, legitimar-se:** Pensament independent; reconeixement del propi aprenentatge; Identificació de necessitat de canvi.
- * **Desenvolupar la capacitat de percepció:** del propi context. Disposar d'informació. Control sobre el propi entorn.
- * **Consolidar la capacitat d'anàlisi i reflexió:** presa de consciència sobre els mecanismes de la violència en les estructures de les organitzacions, en les relacions interpersonals i en les pròpies vivències personals.
- * **Actuar i prendre decisions per la tasca professional:** habilitats de comunicació, assertivitat, influència, persuasió, així com habilitats de negociació a fi d'experimentar relacions conscients i respectuoses quan es participa, s'argumenta i contra argumenta

5. L'intercanvi d'experiències

A partir de la presentació de la Lluïsa Cortada es produeix un primer espai d'intercanvi que serveix perquè les tutores de centre realitzin aportacions sobre el procés d'acompanyament formatiu que enguany realitzen amb alumnes concretes dins dels programes, serveis o recursos en els que hi treballen. Algunes de les opinions, van en la línia de:

- * **Les tutores de pràctiques entenen l'acompanyament** que realitzen amb l'alumnat d'educació social des de **l'escolta activa i la creació d'una relació de vincle**.
- * Dins de l'espai de les pràctiques, **mantenir amb les alumnes un espai de reflexió i avaluació diària**. Això serveix per a situar a l'alumnat en una realitat concreta dins del conjunt d'àmbits professional que disposa l'educació social.
- * Relacionat amb l'apartat anterior, l'espai de reflexió ajuda a **superar situacions desbordants i dures** -pròpies de la situació de vulnerabilitat i exclusió en la que es troben algunes persones usuàries- **que poden arribar a afectar emocionalment a l'alumnat**.
- * Les pràctiques suponen una experiència positiva per l'alumnat, ja que poden **tenir accés al treball interdisciplinari que es realitza amb altres professionals**, i que enriqueix el coneixement sobre les qüestions concretes de les funcions de les educadores socials; partint de la complementarietat.
- * **Les alumnes que realitzen pràctiques enriqueixen les entitats a partir de la seva mirada**, potser més nova, fresca i innovadora, etc. Altres aportacions en aquesta línia, reforcen importància de la presència de l'alumnat en les entitats com alumnat en pràctiques i que a més a més enriqueix de forma mútua tant a les mateixes estudiants com a les professionals dels centres.
- * Una de les aportacions fa referència al **repte que suposa la tutorització de l'alumnat quan aquest es troba en un recurs residencial d'atenció 24 hores / 365 dies l'any**. En aquests recursos n'existeix la possibilitat que la professional que realitza funcions de tutora de l'alumna tingui, per exemple, horaris canviants. Cal, per tant, un **suport de tot l'equip professional en la tasca de tutorització de l'alumna**.
- * Algunes de les aportacions van en la línia **d'augmentar el nombre de centres de pràctiques on l'alumnat realitza les seves hores** (actualment 450 h en 1 centre de pràctiques). Es considera que, d'aquesta manera, les alumnes tenen accés a diversos àmbits professionals de l'educació social.

A continuació es presenta una imatge que resumeix el contingut abordat en aquest espai d'intercanvi d'experiències:

6. Recomanacions i bones pràctiques

Per acabar la jornada de treball s'han recollit una sèrie de recomanacions per promoure les bones pràctiques dutes a terme des de diferents entitats/serveis o centres on l'alumnat del Grau d'Educació Social està desenvolupant les seves pràctiques. Aquestes recomanacions es recullen a continuació:

- A. Escriure i tenir actualitzat un document sobre la forma d'actuació de l'entitat per tal d'aportar claredat a les persones que arriben de pràctiques.
- B. Especificar, quan arriben, els rols i funcions que desenvoluparan en el marc de les pràctiques i en els diferents moments estipulats al llarg del curs.
- C. Estipular i sistematitzar estones de trobada on tutora i alumna es reuneixen per compartir i valorar el seu aprenentatge continuat.
- D. Establir, si es consideren importants, uns requisits mínims per part del centre sobre el perfil de persones que volen i poden assumir com a persona en pràctiques. Fer especial èmfasi en evitar escollir una àrea professional si hi ha alguna tema personal relacionat no resolt.
- E. Oferir càpsules formatives sobre l'àrea d'expertesa amb la que treballa el centre. Aquestes càpsules serien de més o menys ambargadura en funció de les necessitats del centre.
- F. Establir una entrevista prèvia entre alumnat i tutores de centre per conèixer, abans de confirmar, la persona que té intenció de fer les pràctiques al centre escollit.
- G. Potenciar una habilitat de l'alumnat i vincular-la amb l'actuació que han de desenvolupar al centre. D'aquesta manera s'enforteix l'autoestima professional de l'alumnat al mateix que es crea identitat professional.

Per a més informació....

Amb l'objectiu de crear una eina de consulta i orientació de les pràctiques hi ha publicada la **Guia del Pràcticum d'Educació Social**, fruit del coneixement, l'experiència i el treball de les diverses coordinacions del Pràcticum del grau d'Educació Social impartit a la Universitat de Barcelona. El llibre, coordinat per la professora Ainoa Mateos, descriu els plans docents de les dues assignatures que formen el pràcticum (Supervisió i Pràctiques Externes) i exposa les directrius

bàsiques de funcionament, situant el lector en aquest escenari formatiu. També defineix els àmbits en què es desenvolupen les pràctiques, en presenta el model d'avaluació, n'explica el procediment (oferta, adjudicació de places i casuístiques especials), recull un decàleg de bones pràctiques i, finalment, dona informació útil de contactes. A més d'un recurs imprescindible per a les persones implicades en el pràcticum, aquesta guia és útil a altres administracions i institucions que vulguin col·laborar en la formació de professionals de l'educació social.